

Hørings svar fra NHO Transport på Foreslåtte endringer i den yrkesfaglige tilbudsstrukturen

NHO Transport er en landsforening innenfor Næringslivets Hovedorganisasjon - NHO, som organiserer flertallet av Norges bussbedrifter. Vi representerer nåværende og potensielle lærebedrifter for bussjåføryrket. Det er et stort behov for rekruttering av nye bussjåførere de kommende årene, og bransjen ønsker å øke andelen sjåførere med fagutdanning.

Derfor ser bransjen det som svært viktig at struktur for videregående skole ivaretar og styrker yrkessjåførfaget i tråd med nåværende og fremtidig markedsbehov. En landsdekkende rapport fra Urbanet Analyse (UA-rapport 88/2016) dokumenterer et behov for 1000 nye bussjåførere årlig fram til 2030.

<http://urbanet.no/publikasjoner/kartlegging-av-behovet-for-sjaforrekruttering-til-kollektivtrafikken>

Eget utdanningsprogram for transport og logistikkfagene

NHO Transport ønsker et eget utdanningsprogram for transport og logistikk.

Det er i høringsutkastet påpekt at det er et relativt smalt fagområde, men vi mener det veies opp av at det representerer mange arbeidsplasser. For yrkessjåførfaget tror vi kombinasjonen av at bransjen kan tilby læreplasser og sikker sysselsetting etter endt utdanning kan gi god søkning til faget.

Bransjens forslag (se siste hovedpunkt i dette dokumentet) om at yrkessjåførutdanningen bør føre fram til tre alternative fagbrev; for hhv buss tunge kjøretøy, gods tunge kjøretøy og gods lette kjøretøy; vil utvide valgmulighetene for elevene, og vil styrke grunnlaget for et eget utdanningsprogram. Kran og løftefaget kan også være en naturlig del av et slikt utdanningsprogram.

Vi viser også til høringsuttalelsen fra NHO Logistikk og Transport, som introduserer begrepet Supplychain som perspektiv for et fremtidig programområde. Et nytt programområde kan med dette forventes å få et betydelig bredere og mer fremtidsrettet innhold som møter næringslivets behov i større grad enn dagens logistikkutdanning.

Videre mener vi at Vg2 transport og logistikk må kunne rekruttere fra andre utdanningsprogram, som Vg1 Teknikk og Industriell Produksjon, Vg1 Elektrofag, Vg1 Studiespesialisering, Vg1 Handel og Vg1 Bygg- og anleggsteknikk, fordi mye av innholdet i disse utdanningsprogrammene er relevant for transportfagene.

Høringsforslag om plassering i Teknikk og Industriell Produksjon

Subsidiært ser NHO Transport at selv om det ikke er ideelt, kan være en akseptabel løsning at transportfagene organiseres under Teknikk og Industriell Produksjon. Det må også her være rom for overgang til Vg2 transport og logistikk fra de utdanningsprogrammene som er nevnt over.

En svakhet ved dette forslaget er at Teknikk og Industriell Produksjon allerede ivaretar svært mange forskjellige fagutdanninger. Hvis yrkessjåførutdanningen plasseres her må det sikres god synliggjøring av fagområdet, så yrkessjåfør fremstår tydelig som et eget yrkesvalg innenfor utdanningsprogrammet. Hvis ikke er vi bekymret for at denne løsningen kan medføre svekket søkning til faget.

Det blir stort behov for kompetente bussjåfører i årene fremover. Strukturen i Vgs må bidra til å styrke dette utdanningsvalget for å øke elevtilfanget. Person- og godstransport må gis likeverdig plass i undervisningen, så elevene blir godt kjent med de forskjellige yrkesmulighetene. Det ligger en utfordring i dagens undervisning ved at undervisningspersonalet stedvis har yrkesbakgrunn kun fra godssektoren.

Rett til alle førerkort og styrket kapasitet på landslinjene

Sjåførutdanningen bør beholdes som en 2+2-modell, med førerkortopplæring som første del av læretiden. Ungdommer som velger yrkessjåfør faget må få tilbud om opplæring til førerkort i alle klasser. Dette vil sikre elevene fleksibilitet i forhold til fremtidig arbeidsmarked.

Landslinjene har per i dag for lav kapasitet i forhold til antall søkere. Kapasiteten må styrkes, så alle elever som har fått læreplass er garantert å komme direkte inn på Landslinje etter Vg2. Alle landslinjer må ha tilbud om opplæring til førerkort for både gods- og persontransport (klasse C og D). Kapasitetsøkning kan eventuelt løses gjennom oppretting av nye lokasjoner for landslinje eller gjennom samarbeidsavtaler med godkjent sjåførskole, så elevene kan få undervisningen nærmere hjemsted.

Tre fagbrev

Helt siden Yrkessjåfør faget og logistikkfaget kom inn som lærefag i videregående opplæring har det vært mye usikkerhet vedrørende ulike sertifiseringskrav i fagene.

NHO Transport mener fagbrevet i større grad må tilpasses arbeidsmarkedet. Dagens fagbrev for tunge kjøretøy omfatter både gods- og persontransport, samtidig som det finnes svært få lærebedrifter med blandet produksjon. Erfaring har vist at det medfører store forskjeller både i innhold i opplæringen og uklarhet i hva som skal legges til grunn ved avleggelse av fagprøve. NHO Transport mener at en splitting av yrkessjåfør faget i person- og godstransport vil styrke fagkompetansen ved at opplæringen kan gjøres mer relevant og med bedre kvalitet.

Vi ønsker to fagbrev for kjøretøy over 3,5 tonn:

- Yrkessjåfør faget – persontransport, tunge kjøretøy (buss med henger)
- Yrkessjåfør faget – godstransport, tunge kjøretøy (lastebil og vogntog)

Vi støtter opprettelse av et tredje fagbrev:

- Yrkessjåfør faget – godstransport, lette kjøretøy (under 3500 kg)

Vennlig hilsen
NHO Transport

v/Marit Grøttheim